

NAQQIUT

Akissuteqaat 8. april 2010-meersoq taarserpaa

22. april 2010

UPA 2010/68

Silaannaap kissatsikkiartorneranut atatillugu nunalerinermik inuussutissarsiuteqartut ajornartorsiutigiligaasa, soorlu panernersuaqartalernerata kingunerisaanik immikkut ittumik ataavartumillu iliuuseqartoqarnissaa/nunalerinermut pilersaarusiortoqarnissaa siunertaralugu suliamut ilisimasalinnik siunnersuisussatut suleqatigiissitaliortoqarnissaa Naalakkersuisut peqquneqarnissaa Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
(ATASSUT-ip Inatsisartuni ilaasortaaitai: Finn Karlsen, Siverth K. Heilmann, Knud Kristiansen).

Akissuteqaat

(Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Soorlu siunnersuuteqartut aalajangiiffigisassatut siunnersuumminni taagaat nunalerinermik inuussutissarsiorderup siuarsarneqarnissaa pillugu inatsimmi kingullermi savaatillit inatsisini atuuttuni tapiiffigineqarnissamut taarsigassarsinissamullu Naalakkersuisunit periarfissilluarneqarput, tamannalu tunngaveqarpoq nunalerinermi periarfissat qaffassarnissaat kiisalu nunalerisut inuunermikkut atugaasa qaffassarneqarnissaat Naalakkersuisut soqutigisarimmasuk.

Inuussutissarsiutip siuarsarnissaanut inatsisip kingullermik iluarsineqarnerani pingaarnermik siunertaasimavoq inatsisit ullutsinnut naleqqussarnissaat, tassunga ilaallutik immikkuualuttut amerlanerit nalunaarummi malittarisassaliuunneri, nutaamik pisariinnerusumillu taarsigassarseriaatsimik pilersitsineq, sumiginnaasoqartillugu iliuusissatut periarfissat ikilisarlugit, inatsit pisariillisarlugi kiisalu paasiuminartunngorlugi atoruminartunngorlugulu. Ilutigalugu inuit nunalerinermik inuussutissarsiuteqartut peqqussummut pisoqqamut sanilliullugit atugaat ajornerulinnginnissaat Naalakkersuisut pingaartippaat.

Inatsisip siunertaraa nunalerinermi inuussutissarsiordermi inuussutissarsiummut tapersiinissamik periarfissiinissaq. Inatsimmi isumannaarneqarpoq tamanna pissasoq nunalerinermi naammassisaqarsinnaaneq imminullu akilersinnaasumik ingerlatsisinnaanerup sissuertuarnerisigut. Tapeeriaaseq atuuttoq inatsimmi allanngortinneqanngilaq. Akerlianilli taarsigassarsisitsinikkut tapersiissutit pitsaanerpaamik atorneqarnissaat inatsimmi anguniarneqarpoq.

Nunalerinermik inuussutissarsiorderup immikkut ittummik ataavartumillu iliuuseqarfiginissaa eqqarsaatigalugu, nunalerinermi suliniutit ilanngullugit, nalunaarutigisinnaavara, ullumikkut nunalerinikkut inuussutissarsiordermi aningaasarsiornikkut misissuiffigeqqissaarnerata inernerani, Inatsisartut ukiaanerani 2008-mi ataatsimiinnerani saqqummiunneqartoq, paasissutissanik nutaanik ilaneqassasoq pilersaarutaammat. Tamanna pissaaq nunalerinermik inuussutissarsiuteqartut sinniisaat nunalerinermilu siunnersorteqarfik qanimut suleqatigalugit. Aningaasarsiornikkut misissueqqissaarnermi paasissutissat nutaat nunalerinerup ilusaata naleqqussarnissaata pisariaqartinneqartup aallartinneqarnissaanut Naalakkersuisut periarfississavaat.

Nunalerineq inuussutissarsiutaavoq annertuumik aningaasaliiffiusartoq annikitsumillu aningaasatigut pissarsiviusartoq, inuussutissarsiutillu aserfallatsaalinnissaanut ineriartortinnissaanullu ani-

ngaasaliinerit pisariaqartinneqarput. Nunatsinni nunalerinermik inuussutissarsiorneq ukiut 40-50-it kingulliit pisortaniit taarsigassarsinissamik inuussutissarsiuutillu inerisarnissaanut taperserneqarnissamik pisariaqartitsisimavoq, pingaarnermik inuussutissarsiornermut tapiissutinik aaqqissuussineq aqutigalugu. Pisortat akuleruttariaqarnerinut pingaarnermik pissutaasimavoq siornatigut Nunatsinni nunalerinermut taarsigassarsisoqarsinnaanginnera. Ulloq manna tikillugu aningaaserivinnit namminersortunit annikitsuinnarmik inuussutissarsiummi taarsigassarsisoqartarsimavoq, pingaarnermik Nunatsinni aningaaserivinni, tamannalu periarfissaq 2006-miit kalaallinit nunalerisunit annertunerusumik atorneqalersimavoq.

Silaannaap kissakkiartornerata kingunerisai pillugit ilisimatitsissutigisinnaavara Naalackersuisut eqqumaffigilluinnarmassuk siunnersuummi taaneqartut Nunatsinni nunalerinermi kingunerititaasut nunaateqarfiit ilaanni panernerujussuit.

Naalackersuisut tungaannit kissaatiginarpoq savaatillit uumasunut kinguaassioritaminnut namminneq nerukkaatisanik naatitsisarnertik attatiinnassagaat, nerukkaatisanik nunanit allanit eqqusuineq pinaveersimatinniarlugu annikillisinniarlugulu, aningaasarsiornikkut kingunerisa nassatari-sinnaasai pissutigiinnarnagit, kisianni aamma tunisassiap pitsaassusaa ilisimaneqarluartup attatiinnarnissaa pinerullugu. Tamannalu Naalackersuisoqatigiit suleqatigiinnissamut isumaqatigiissutaannut naapertuulluarpoq Naalackersuisut piumasarimmassuk nunatta imminut annertunerusumik pilersulersinnaaneranut periarfissat misissorneqarlutillu inerisarneqarnissaat, inuussutissat avataaniit eqqussukat pinngitsoorsinnaanginnerisa killilernissaat kissaatigalugu. Naalackersuisut kissaatigaat Kujataani savaatillit, nersutaatillit tuttuutillit nunalerinermillu inuutissarsiuutillit tunisassiaannik inerisaaneq ilutigalugu, nioqutissiaasa Kalaallit Nunaat tamakkerlugu siammaanneqarsinnaanissaat. Suliaq annertoq savaatillit tungaanniit aallartinneqareerpoq, tamannalu pillugu Naalackersuisunit annertuumik qujassutigissavarput. Ilassutigalugu innersuussutigissavara Naalackersuisoqatigiit suleqatigiinnissamut isumaqatigiissutaanni allassimasoq; ”Illit najugaqarfiit – illit toqqaanerit”, nunap immikkoortukkuutaarlugit ineriartortinniarlugit pilersaarusanut aallartinneqareersunut naapertuummat.

Imterterisarnermi ajornartorsiutit eqqarsaatigalugit ajornartorsiutip atorsinnaasumik anigorneqarnissaanut Naalackersuisut aamma isumaliuteqalereerput. Silaannaap kissatsikkiartorneranut nunalerinermi siunertarinngisamik kingunerisai tamarmik qulaajaaviginiarlugit siunissami qaninnerpaami Naalackersuisut nunalerinermut siunnersuisoqarfiup namminneq aallarteriigaasa saniatigut iliuuseqarniarput. Naalackersuisut taamaaliorniarpot Nunalerinermut Siunnersuisoqarfik aamma Nunalerineq pillugu Siunnersuisut ataqatigiissaakkamik qulaajaanikkut suleqatigalugit. Upernaap aasallu ingerlanerani Nunalerinermut Siunnersuisoqarfik pisariaqartitsineq qulaajaaviginiarlugu kiisalu savaatillit ataasiakkaat ajornartorsiutit anigorniarlugit qanoq iliuuseqarsimanersut paasiniarlugu savaatilinnik ataasiakkaanik oqaloqateqartassapput.

Ataqatigiissaakkamik qulaajaaneq naammassippat silap kissatsikkiartornerata kingunerisaanik nunalerinermi ajornartorsiutit anigorniarnerni kiisalu pisarialimmik nunalerinermi inuussutissarsiuutip ilusaanik naleqqussaansami suliniutit aallartinneqareersut tapersernissaannut toqqamma-vittut tamanna Naalackersuisut atorniarpaat.

Taamaattumik Naalackersuisut iliuutsinik arlalinnik aallartitsereerput, aningaasarsiornermik misis-sueqqissaarnerup naleqqussarnissaa kiisalu silaannaap kissatsikkiartornerata Nunatsinni nunale-risunut sunniutai eqqarsaatigalugit isumaliutit ilanngullugit. Qulaani taaneqartut tunngavigalugit suliap ataatsimiititaliami suliarineqarnissaa Naalackersuisut inassutigaa.